

سال دوم

جلسه ۵۶

سال تحصیلی ۹۰ - ۹۱

۹۰ / ۱۱ / ۱۰ دوشنبه

اقوال در بحث حروف

قول سوم

حرف و اسم
در معنا
با هم مختلف اند

قول دوم

بزرگسی نتند
حرفی نتند
هم معنا هستند

قول اول

بزرگسی نتند
حرفی نتند
دارای معنا نیستند

اقوال در بحث حروف

قول سوم

حرف و اسم

در معنا

با هم مختلف اند

نظریه اول:
نظریه مرحوم نائینی

• بررسی شد

نظریه دوم:
نظریه مرحوم اصفهانی

• بررسی شد

نظریه سوم:
نظریه مرحوم عراقی

• بررسی شد

نظریه چهارم:
نظریه مرحوم خوئی

• بررسی شد

نظریه پنجم:
نظریه مرحوم بروجردی

• بررسی شد

نظریه ششم:
نظریه صاحب هدایه المسترشدین

• بررسی شد

نظریه هفتم:
نظریه مرحوم امام خمینی

تبیین نظریه حضرت امام (۳): رابطه مفاهیم موجود در ذهن و وجودات خارجی

گاهی ما خارج را چنان که هست، تصور می کنیم

در این صورت «جسم که دارای سفیدی» است را تصور می کنیم
در این حال: صورت جسم و صورت بیاض و اضافه ای که بین جسم خارجی و بیاض
خارجی است را درک می کنیم. البته تصور «اضافه بین دو وجود» به تبع تصور آن دو وجود است

آن اضافه، دارای مفهوم مستقل نیست

در این گونه تصور، آنچه در ذهن است صورت جسم و صورت بیاض است که به وسیله رابط
ذهنی به هم مرتبط شده اند

این تحلیل در جایی است که نسبت و ارتباط به حمل «شایع» لحاظ شوند

نکته ای پیرامون عبارت حضرت امام:

«ففي هذا النحو من التعقل تكون حقيقة النسبة و الكون الرابط متحققين في الذهن كتحققهما في الخارج»

۱ «وجود رابط ذهنی» بین دو مفهوم اسمی «جسم و بیاض» ارتباط برقرار می کند
مؤید : سازگار بودن با تعبیر «حمل شایع» در کلام امام

دو برداشت :

۲ مراد «وجود غیر مستقل ربط» است
تشبیه آن به خارج صرفا به جهت شباهت این دو در «غیر مستقل بودن» می باشد

دو نوع تعقل ربط:

۱

«به حمل شایع»:

مفاهیم غیر مستقل هستند که بین
مفاهیم اسمی جوهر و عرض،
ارتباط برقرار می کنند

۱

«به حمل اولی»:

مفاهیم اسمی و غیر مرتبط با
یکدیگر می باشند

اشاره حضرت امام به باب «وضع»

گاهی واضع الفاظ را به ازای آن وجودات رابط خارجی (یا مفاهیم غیر مستقل ربط) قرار می دهد و در مقام حکایت از خارج یا از قضایای ذهنیه از آنها بهره می گیرد

تجزیه «سرت من البصره الی الکوفه» :

هر کدام از اجزاء این جمله در ازای یکی از وجودات نفسی یا رابط خارجی است

جمع بندی کلام حضرت امام تا بدین جا

آنچه تا کنون از امام خمینی خواندیم دقیقاً همان است که مرحوم بروجردی فرموده بود
(و به تبع با کلام محقق اصفهانی و صاحب حاشیه یکسان است)

ادامه کلام حضرت امام:
بررسی نسبت حروف با عوالم سه گانه

عالم
خارج

حروف اگر نسبت به عالم خارج ملاحظه شوند : حاکی از وجود رابط خارجی هستند.

عالم
ذهن

حروف اگر نسبت به عالم ذهن لحاظ شوند : حاکی از مفهوم غیر مستقل ربط هستند

عالم
لفظ

حروف در عالم الفاظ بین «الفاظ اسماء» ربط را ایجاد می کنند

حروف در عالم «الفاظ»

۱
اگر واقعا و بالاستقلال، الفاظ را لحاظ کنیم = بین آنها ربطی نیست

۲
اگر به تبع معانی آنها، آنها را لحاظ کنیم = آنها «ربط» را بین الفاظ ایجاد می کنند

اقسام حروف :

قطعا دو دسته حروف داریم :

۱

برخی «حکایت گر» هستند

۲

برخی «معنای خود» را ایجاد می کند

مثل حروف «قسم، تأکید، تنبیه، تحضیض ردع نداء، استفهام، تمنی، ترجی»

نسبت مرحوم لنگرودی به حضرت امام :
برای حروف «قسم سومی» هم هست!

برخی «حکایت گر» هستند

برخی «معنای خود» را ایجاد می کند

مثل حروف «قسم، تأکید، تنبیه، تحضیض ردع نداء، استفهام، تمنی، ترجی»